

Liput liehuen ja torvet soiden, Perämeren paikallisosasto esittäytyy

Kemi, Perämeren helmi (Anus Bothnica), perustettiin v. 1869 Venäjän keisarillisen majesteetin asetuksella. Hämärän peittoon on jäänyt, miksi kaupunki perustettiin, sillä olihan paikalla jo valmiiksi Laitakarin höyrysaaha. Kemissä sijaitsevan Länsi-Pohjan keskussairaalan (L-PKS) perustamista ei kuitenkaan tarvitse ihmetellä, sen verran paljon perämeren pohjukassa alueen kokoon nähden tapahtuu.

Kemin historiaa ovat värittäneet lähinnä punaiseen vivahtavat värit, paha haju ja teollisuuslaitosten tulipalot. Kemin sijainti on maantieteellisesti erinomainen. Kaupungista pääsee vaivatta pois niin Ladalla, autolla, junalla, veneellä kuin lentokoneellakin. Vastikään valmistunut moottoritie tekee kaupungin ohittamisen entistäkin helpommaksi.

Yksi Kemin erikoisuuksista, joita on hämmästyttävä määrä, on vuonna 1940 valmistunut yhdistetty kaupungintalo ja vesitorni. Saksalaiset yrittivät vuonna 1944 Kemistä lähtiessään aiheuttaa mahdollisimman suurta vahinkoa ja räjäyttää kau-

pungintalon, hanke kuitenkin epäonnistui. Huhutaan, että talon rakentamisessa oli käytetty neuvostoliittolaista betonihojetta, jonka runsaat esiasennetut kuparikaapeloinnit tavallisen raudoituksen lisäksi saivat rakenteet kestävämmän. Jälkikäteen ajateltuna saksalaisilla on kuitenkin aihetta tyytyväisyyteen, mahdollistihan räjäytyksen epäonnistuminen kaupunginhallituksen istunnot talossa tähän päivään asti, eikä kemiläisille olisi todennäköisesti voinut mitenkään koitua suurempaa vahinkoa.

Kemin kaupungin talous on vakaalla pohjalla, alemmas on vaikea päästä edes kaivamalla.

L-PKS:n aulatilán juoma-automaatti.

Obduktioavustaja Risto Viiri tekee lopullisen huollon Servolle.

Jorma Kupiainen, L-PKS anestesiaylilääkäri 1981–2011.

Auringonlasku leikkausosaston kahvihuoneesta katsoen.

Kaupungin vauraus on perustunut puunjalostuslaitoksiin, joissa on säännöllisesti ollut tulipaloja. Pitkään mietittiin paloturvallisempia vaihtoehtoja kaupungin verotulojen lähteeksi, ja talvella 1996 Kemiin rakennettiin maailman suurin lumilinna, joka tosin suli jo seuraavana keväänä. Linna on sittemmin jouduttu viisivuotissuunnitelmasta poiketen rakentamaan uudestaan joka vuosi. Rakennettujen linnojen arkkitehtuuri on ollut muuten varsin vaihtelevaa, mutta ulkoseinät on kuitenkin poikkeuksetta koristeltu kultaisin ornameintein. Toinen kaupungin talvimatkailun vetonaula on jäänmurtaja Sampo, joka jäänmurtajalle ominaisesti makaa suurimman osan vuodesta täysin käyttämättömänä.

Kesäisin Kemiltä on viime aikoihin asti puuttunut matkailuvetonaula. Liikkeellä on kuitenkin huhuja, että kaupunkiin ollaan rakentamassa kansainväliset mitat täyttävä ryyppyputki, joka mahdollistaa lajinmukaisen harjoittelun talviolosuhteissa myös kesällä. Suunnittelukilpailun finaalissa on ilmeisesti kaksi vaihtoehtoa: ympyränmuotoinen, erityisesti itämaiseen filosofiaan sopiva malli (Zen ja pullon henki), jossa ryyppyputken päätä ei milloinkaan näy. Vaihtoehtona on malli, jossa putki alkaa Länsi-Pohjan keskussairaalan aulatiloi-
ta, kulkee kaupungilla sijaitsevien runsaslukuisten huoltopisteiden kautta ja päättyy teho-osastolle.

Kuntaliitokset ovat olleet ikuisuuskielisyys Perämeren pohjukassa. Viimeisin yritys kilpistyi lähinnä siihen, että Simo on hankkimassa uutta vedenkeitintä eikä Kemin sellunkeittokattilat kiin-

nosta. Toinen pysyväislaatusempi este liitoksille on, että ennemmin helvetti jäätyy kuin Kemi ja Tornio yhdistyvät.

Klinikamme pähkinäkuoressa

Kemin kaupungin ensimmäinen sairaala oli v. 1892 perustettu kolerasairaala, ja ripulipotilaita on sairaalassamme hoidettu siitä asti. Sortavalan sairaala siirrettiin Kemiin 1940 ja jatkosodan aikana rakennukseen perustettiin sotasairaala, jossa hoidettiin lukuisia Wehrmachtin miehiä. Saksalainen kirurgi Küntscher aloitti Kemissä putkiluumurtumien ydinnaulaukset kehittämällään menetelmällä, joka sittemmin on vakiinnuttanut paikkansa em. murtumien hyvänä hoitona. Kiitoksena kemiläisille sairaalassa saamastaan hoidosta saksalaiset polttivat Rovaniemen maan tasalle. Ydinnaulauksen lisäksi sairaalamme erikoisuuksiin kuului runsas dilatatio violentia anin käyttö, joka takavuosina tehtiin potilaalle lähes poikkeuksetta, mikäli muita kirurgisesti hoidettavia vaivoja ei löytynyt. Em. menetelmän käytön kerrotaan vähentäneen Länsi-Pohjan alueen sairastavuutta merkittävästi. Toimenpiteen standartianestesia oli ns. anaali-spinaali.

Nykyisen sairaalan ensimmäinen osa on valmistunut v. 1941. Perämeren pohjukan ja siihen laskevien jokien varsien asukkaiden yhteisen keskussairaalapiirin (Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri) perustamiskirja on allekirjoitettu v. 1962.

Kemissä anestesia-
lääkäreitä luotsaa vastikään

Vasemmalta oikealle: Juha Vatanen, Timo Lavander, Leena Halme, Ville Aakko, Hanna Kurikka, Jorma Heikkinen, Johanna Kaunisto, Wieslawa Rynkowska ja Sampsä Paalanen.

tapahtuneen vallanvaihdon myötä Jorma Heikkinen. Ylilääkärinä vuodesta 1981 ansiokkaasti toiminut Jorma Kupiainen on siirtymässä eläkkeelle virallisesti elokuussa, mutta viettää nyt aktiivilomaa. Ruodussa on viisi laiskanpulskeaa erikoislääkärinä ja kaksi ahkerää erikoistuvaa. Meillä on tällä hetkellä mahdollisuus rekrytoida yksi erikoislääkäri lisää!!!

Leikkauksia sairaalassamme tehtiin vuonna 2010 noin 4000. Anestesiatoimenpiteitä oli yhteensä noin 5000. Leikkausosastolla on kuusi salia. Kiinteästi leikkaussalin yhteydessä on päiväkirurgian osasto ja sen kaksi salia. Saleissa on ollut jo ammoisista ajoista lähtien anestesiatietojärjestelmä, jota monet muut keskuksset yhä haikailevat. Käytössä on myös leikkauspotilaan tarkistuslista. Anestesiälääkäri päivystää talossa virkeänä ympäri vuorokauden.

Kirurginen toiminta on sairaalamme kokoon nähden monipuolista. OYS:sta käy vierailevina tähtinä niiden suppeampien alojen kirurgeja, joi-

hin meillä ei ole omaa edustusta, kuten verisuonithoraxkirurgi, plastiikkakirurgi, neurokirurgi ja käsikirurgi.

Teho-osasto

Teho-osasto ja sisätautinen ColonCareUnit toimivat fyysisesti samoissa tiloissa. Potilaspaikkoja on yhteensä kahdeksan, joista tehopaikkoja on viisi. Hoitohenkilökunta on yhteinen. Tehopotilaiden hoidosta vastaa anestesiologi. Muutama vuosi sitten tehdyn remontin myötä tilat ovat ajanmukaiset ja laitekanta on yhtenäinen. Potilasvalvontajärjestelmä on uusittu ja käytössämme on potilastietojärjestelmä. Osastolla on yksi paineistettu eristys huone. Tunnelma on monelle teho-osastolle tyyppinen – eroa ruotsinlaivaan aamuyöllä ei aina juuri huomaa.

Sairaalamme kuuluu OYS ERVA -alueeseen ja osastollamme näkyy ERVA-yhteistyö kriittisesti sairaan potilaan hoitoketjun ja hoidonporrastuk-

sen muodossa. Tehohoidon professori Tero Ala-Kokko vieraillee osastollamme useita kertoja vuodessa. Hoitojaksoja on vuosittain noin 450 ja keskimääräinen hoitoaika vuonna 2010 oli 2,4 vrk.

Kipupoliklinikka

Kipupoliklinikan vastaanottotilat sijaitsevat päiväkirurgisen osaston yhteydessä, tarjoten kivunlievitystä ja sielunhoitoa vaikeissa kiputilanteissa. Vastaanottoa pidetään kahtena tai kolmena päivänä viikossa lääkäritylanteen mukaan. Pahoja jonoja ei viime aikoina ole kertynyt, vaan olemme pysyneet hoitotakuun rajoissa. Hoitajat seuraavat lääkehoidon vastetta ja toteutumista puhelinvastaanotoin ja taitavat selkäydinstimulaattorin mittauksen ja säädön. Seuranta vaativat kipukuoletukset onnistuvat päiväkirurgian heräämössä, joskus harvoin tulee kuitenkin myös epäonnistumisia. Moniam-

- Etäisyydet Kemistä: Moskova 1300 km, Pjongyang 6500 km, Peking 6100 km, Hanoi 7500 km, Havanna 8400 km.
- Väestöpohja 65 586 (v. 2008)
- Leikkauksia n. 4000 (v. 2010)
- Anestesiatoimenpiteitä n. 5000 (v. 2010)
- Synnytyksiä 727 (v. 2010)
- Sektioita 103 (v. 2010)
- Spinaali/epiduraalisynnytyksanalgesiat 458 / 73,4 % (v. 2010)
- Tehohoitojaksot noin 450 (v. 2010)
- Ylilääkäri Jorma Kupiainen 1981–2011 ja Jorma Heikkinen 2011–
- Virkapohja: ylilääkäri ja 6 erikoislääkäreä sekä 1–2 erikoistuvaa lääkäriä

Sampsa Paalanen [a]lpspshp.fi

matillinen kiputyöryhmä, jossa kuntoutusyksikkö ja psykiatria ovat erityisen hyvin edustettuina, koontuu tarvittaessa kaksi kertaa kuukaudessa ongelmatapauksia pohtimaan. Akuutin kivun ongelmat ohjataan leikkausosaston konsultaatiovuorossa olevalle lääkärille.

Päiväkirurgia

Toiminta aloitettiin v. 1997, ja uudistetut tilat otettiin käyttöön syksyllä 2008. Osastolla on heräämön lisäksi kaksi uutta leikkaussalia. Leikkaussaleista toinen on varattu yleiskirurgisille toimenpiteille ja toinen korva-, nenä- ja kurkkutautien toimenpiteille. Heräämössä on neljä paikkaa aikuisille ja neljä lapsille.

Päiväkirurgisia potilaita hoidetaan myös talon muissa toimipisteissä siten, että anestasioita annetaan silmätautien, synnytys- ja naistentautien, suu- ja hammassairauksien sekä leikkaus- ja anestesiaosaston leikkaussaleissa. Osastolta käsin huolehditaan aktiivisesti potilaiden esivalmistelu ja seuranta operaatioiden jälkeen. LEIKO-toiminnan mukaisesti potilaat siirtyvät osastolta kotiin tai muille osastoille.

Perämeren paikallisosasto toivottaa hauskaa kesää kaikille työn raskaan raatajille! ☐

Sampsa Paalanen
LL, erikoislääkäri
sampsapaalanen[a]lpspshp.fi

Juha Vatanen
LL, erikoislääkäri
juha.vatanen[a]lpspshp.fi

Kunnianarvoisa tri Ottelin leikkaamassa.